

Felértékelődött az erdők és az erdőgazdálkodás szerepe

Az agrárminiszter javaslatára a miniszterelnök 2020. február 1-jei hatállyal nevezte ki Szentpéteri Sándor erdőmérnököt, Egyesületünk korábbi ügyvezető igazgatóját, az erdőkért felelős helyettes államtitkári új minisztériumi pozícióra. Az eltelt 6 hónapot áttekintve, értékelve beszélgettünk a kinevezése óta eltelt mozgalmas időszakról és a jövőben várható feladatokról.

– Idén év elején vette át az erdőkért felelős helyettes államtitkári kinevezését. Fél év elteltével hogy látja, milyen helyzetben van a magyar erdőgazdálkodás?

– Az erdők kezelésével kapcsolatos érdeklődés szerte a világon, így Magyarországon is felerősödött. Ennek következtében felértékelődött az erdőgazdálkodás szerepe is. Globális és helyi szinten is fontos az erdők klímavédelmi szerepe. Ahhoz azonban, hogy ki tudjuk aknázni az ebben rejlő lehetőségeket, gazdaságilag is fenntartható erdőkezelési modellt kell kialakítani és működtetni.

Erre az európai országokban és így Magyarországon is megvan a jó alap, hiszen a fenntarthatóság fogalma éppen az erdők kezelésével kapcsolatos felismerésekből született meg néhány évszázaddal ezelőtt.

Most ismét hasonló nagyságrendű kihívással nézünk szembe, hiszen a környezeti tényezők változásának vagyunk a tanúi. Ebben a helyzetben fontos az erdész szakma képessége az előre gondolkodásra. Az erdő fogalmának államtitkári szinten történő megjelenése, és a helyettes államtitkári poszt létrehozása azt mutatja, hogy a kormányzat tudatában van annak a felelősségnek, amit az erdők kezelése jelent. Az agráriumon belül az erdők stratégiaileg fontos területet jelentenek.

– Az agrártárca tavaly meghirdette és elindította az Országfásítási Programot, idén nyár elején pedig a Településfásítási Programot. Utóbbit nagyon komoly érdeklődés övezte az önkormányzatok részéről. Melyek a kormányzat alapvető célkitűzései a fásítást illetően?

– Határozott kormányzati cél a fával borított területek növelése. Ennek egyik legfontosabb eleme az erdőterület gyara-

pítása. Az elmúlt időszakban sikerült megfordítanunk azt a negatív trendet, ami az erdőtelepítések kapcsán volt tapasztalható.

A Vidékfejlesztési Program átalakított és megnövelt erdőtelepítési támogatásai népszerűek, egyre több gazdálkodó dönt új erdők létesítése mellett. A folyamatnak azonban még csak az elején tartunk. Ezért ebben a fázisban különösen nagy hangsúlyt kell fektetni a szemléletformálásra.

Nem fenntartható az a leegyszerűsített hozzáállás, hogy a fák ültetése jó, a kivágásuk pedig rossz. Ha minőségi erdőket akarunk létrehozni, amelyek a változó klímában is évszázadokig fennmaradnak, akkor nem hagyhatjuk el az emberi munkát, az okszerű gazdálkodást.

Ha az erdőtelepítések mellett nem dolgozunk a meglévő erdők fenntartásán, akkor hiába növeljük a fával borított területeket, azok hosszú távon nem tudják majd mindazt a hasznos szolgáltatást nyújtani számunkra, amire egyébként az erdei ökoszisztéma képes.

Ezt a szemléletformálást szolgálja például a Településfásítási Program, ami nem különböző szóróanyagokat oszt a települések számára, hanem a helyi közösségek bevonásával megvalósított faültetésre hívja őket.

Fontos szerepet tölt be ebben a programban az Országos Erdészeti Egyesület, amely rövid idő alatt előkészítette és lebonyolította a 12 ezer sorfa igénylését, és az ültetések során is tartja a kapcsolatot az önkormányzatokkal. És itt nemcsak a közvetlen szakmai munka a fontos, hanem az is, hogy közel 500 nyertes településen erdész szakember vesz majd részt a helyi faültetési rendezvényen, képviselve a természeti erőforrások fenntartásával kapcsolatos felelős szemléletmódot.

– Az Agrárminisztérium mindezek mellett alapvetően jogszabályalkotó szervezet. Melyek azok az erdőgazdálkodást érintő jogszabályi változások, amelyek az utóbbi időben születtek?

– Legelőször a magánerdő-gazdálkodás szerveződési kereteit meghatározó, 2020. július 1-jétől érvényes szabályozásokat említeném. Az erdőgazdálkodási haszonbérlet és az erdőkezelésbe adás szabályai átkerültek a mező- és erdőgazdálkodási földek forgalmáról szó-

ló törvénnyel kapcsolatos rendelkezések közé, és kiegészültek az erdőgazdálkodási integráció nevű új jogcímmel.

Erdőgazdálkodási integrátori tevékenységet erdőgazdálkodásra jogosult erdészeti szakirányító vállalkozás végezhet, legalább tíz, legfeljebb ötven évre kötött időtartamú szerződés alapján.

Fontos változás, hogy az erdőtelepítési célra szánt föld használati jogának átengedésére is az erdőnek minősülő földekre vonatkozó szabályozást kell alkalmazni. Ez lehetőséget biztosít az erdőtelepítések földhasználat keretében történő zökkenőmentes végrehajtására. Továbbá lehetőség nyílik a föld használati jogának szívésségi földhasználat és rekreációs célú földhasználat jogcímen történő átruházására is.

Jelentős előrelépés történt a gazdálkodást sok helyen megbénító osztatlan közös tulajdon felszámolása érdekében. Az Országgyűlés által 2020. július 3-án elfogadott „2020. évi LXXI. törvény a földeken fennálló osztatlan közös tulajdon felszámolásáról és a földnek minősülő ingatlanok jogosultjai adatainak ingatlan-nyilvántartási rendezéséről” című törvény értelmében az erdők esetében is jelentősen leegyszerűsödik az osztatlan közös tulajdon felszámolása.

Ez lehetőséget biztosít az elmúlt évtizedekben a tulajdonosok között, illetve a tulajdonosok és az erdőgazdálkodó között felhalmozódó konfliktusok kezelésére, illetve a jelenleg nem kezelt területek gazdálkodásba vonására.

A tulajdonosok és a gazdálkodók érdekeiket szolgálja az erdőtvény azon módosítása is, ami a bürokráciacsökkentés szellemében csökkenti az erdővédelmi bírságok kiszabása alapjául szolgáló tényállások számát, egyszerűsíti a jogkövetkezmények meghatározását és az erdészeti hatóságnak mérlegelési jogkört ad a szankciók meghatározásához.

Szakmai szempontból talán a legérdekesebb szabályozás az örökérdőgazdálkodás kereteit meghatározó rendelet. A tavasszal megjelent jogszabály egyértelműsíti az örökérdő-gazdálkodás során betartandó szakmai követelményeket. Az egységes értelmezést, valamint az örökérdő-kezelési tervek elkészítésének segítségét szolgálja a nemrég megjelent és az NFK honlapjáról letölthető szakmai útmutató is.

Jogszábeli könnyítés történik az erdők turisztikai célú hasznosítása területén is: a nyár folyamán zajlik egy új minisztériumi rendelet előkészítése, ami az erdőgazdálkodóval történt meg egyezés alapján egyszerű és ingyenes erdészeti hatósági bejelentéshez köti az erdei kerékpáros turistaútvonalak kijelölését, és az erdei kerékpárosösvények létesítését.

Bár nem közvetlenül államtitkárságunk hatásköre, de fontosnak tartom megemlíteni az agrárszakképzési centrumok megalakulását, ami a kormány Szakképzés 4.0 programja keretében az Agrárminisztérium alá tartozó, erdészeti és vadászati képzéssel foglalkozó 7 intézményt is érintette. A következő időszakban hangsúlyosan foglalkozunk azzal, hogy a szakképző intézmények megfelelő infrastrukturális felté-

telekkel rendelkezzenek a 21. századi színvonalú oktatáshoz.

– *Jelentős változások történtek az erdőtervezést illetően is. Összefoglalná, mi ezeknek a lényege?*

– A tavaly létrehozott Nemzeti Földügyi Központon belül közel 110 fővel és nyolc osztállyal megalakult az Erdészeti Főosztály, amelynek vezetője *Czirok István* okleveles erdőmérnök. A két központi és hat regionális osztályból álló szervezet a faanyagkereskedelmi-lánc felügyelet kivételével még tavaly átvette a NÉBIH Erdészeti Igazgatóság feladatait, majd idén tavasszal a kormányhivatalok erdőtervezési részlegeit. A kialakult új szervezeti rendben az erdőtervezési feladatokat teljes vertikumát az NFK látja el.

Az átalakítás célja, hogy a jogszabályban meghatározott határidőre az ország teljes területén egységes szemlélet szerint készüljenek el a körzeti erdőtervek. Az átalakítás lehetőséget teremt olyan technikai, távérzékelési fejlesztésekre is, amelyek a modern kor erdőtervezési és erdőleltározási feladatainak ellátásához nélkülözhetetlenek. Több projekt is elindult például az ortofotókon alapuló fakészlet-meghatározás, a lézerszkennelés segítségével végzett pontosabb állományleírás vagy a műholdfelvételek felhasználása területén történő előrelépés érdekében.

– *Az erdőkért felelős helyettes államtitkár feladatai közé tartozik a vad- és halgazdálkodás felügyelete is. Mi történt ezen a téren az utóbbi időszakban?*

Igen, üzenetértékűnek gondolom, hogy az azonos kezelési szemléletet igénylő természeti erőforrások egy államtitkársághoz, azon belül az erdőkért felelős helyettes államtitkársághoz tartoznak. A másik fontos szakterület, a termőföldek kezelésével önálló helyettes államtitkárság foglalkozik. Számos előremutató program és jogszabály-módosítás zajlik ennél a szakterületnél is, akikkel igen szoros az együttműködés.

A vadgazdálkodási irányítás meghatározó feladata a vadkárprotokoll hivatalos bevezetése, amire legkésőbb az ősz folyamán sor kerül. Az egészséges erdő egészséges vadállományt tart fenn, ezért országos szinten fontos ennek az egyensúlynak a kialakítása.

A mennyiségivel szemben a minőségi vadgazdálkodást szolgálja a tájegységi fővadászi rendszer megerősödése.

Sajnos az afrikai sertéspestis jelenléte erősen befolyásolja a vadgazdálkodás lehetőségeit. Bár alapvetően járványügyi kérdéstről van szó, államtitkárságunk és tájegységi fővadászaink is minden segítséget megadnak az állategészségügyi szakembereknek a vírus terjedésének megállításához.

A halgazdálkodás területén nagy előrelépések történtek az elmúlt időszakban, aminek köszönhetően napjainkra 600 ezer fölé nőtt a hazai horgásztársadalom létszáma. A koronavírus okozta gazdasági nehézségek ellensúlyozására 800 millió forintos intervenciók felállítására 800 millió forintos intervenciók felállítására 800 millió forintos intervenciók hirdettek a kormányzat, ami jelentősen enyhítette a halgazdálkodók nehézségeit.

– *Több stratégiai jelentőségű ügy is szóba került ebben a beszélgetésben. Melyek a közeljövő legfontosabb feladatai?*

Nagy felelősség, és ennek megfelelő komolysággal állunk a 2021–2027 közötti Közös Agrárpolitika kereteinek kialakításához, hiszen ez alapozza meg a következő 7 év támogatásait. A kilenc specifikus célterület közül hatban szerepel az erdőgazdálkodás. Az egyeztetések folyamán erre lehet alapozni a beavatkozásokat és támogatásokat.

A most záruló Vidékfejlesztési Program erdészeti jogcímei többnyire megmaradnak, de számos új elemet is szeretnénk bevezetni. Így például támogatnánk a rendezetlen vagy erdőgazdálkodóval nem rendelkező területeket gazdálkodásba bevonó vállalkozásokat, és jelentős mértékben kihasználnánk a tudásátadásban, a szaktanácsadásban és a termelői csoportok létrehozásában rejlő lehetőségeket.

Amíg ez a munka lezárul, kiemelt fontosságú a Vidékfejlesztési Program erdészeti jogcímeinek hatékony, teljes körű felhasználása. A stratégiai partnerek bevonásával már megfogalmaztuk azokat a javaslatokat, amelyek ehhez szükségesek lehetnek, például a biotikus károk megelőzését szolgáló támogatások átgondolása. Bízunk abban, hogy rövid időn belül megjelenik az erdészeti csemetekertek infrastrukturális fejlesztéseit lehetővé tévő pályázati kiírás is.

A fásítás, az erdőtelepítések a következő években folyamatosan kiemelt jelentőségű témaként jelennek meg az Agrárminisztérium munkájában. Ehhez kapcsolódóan foglalkozunk a faipar stratégiai fejlesztésének kezdeményezésével, hogy megfelelő felvevőpiaca legyen a hazai faanyagoknak. Ezen a területen különösen fontos az innovációs lehetőségek kihasználása, például az építőiparban vagy a cellulóz-előállításban.

A szakmai munka mellett pedig nem feledkezhetünk meg a társadalom szemléletformálásáról. Számos programot indít és támogat az Agrárminisztérium, amelyeknek az erdők és a társadalom kapcsolatának alakítása a célja, hogy Magyarországon is büszkének legyünk erdőállományainkra, a velük való gazdálkodásban pedig a klímaváltozás idején is fenntartható gazdálkodás lehetőségét lássuk.

**Lomniczi Gergely/
Erdészeti Lapok**

Fotó: Agrárminisztérium